

História Šachového klubu ŠK Slovan Bratislava.

Šachový klub ŠK Slovan Bratislava patrí nesporne ku klubom, ktoré majú bohatú históriu, tradíciu, kvalitné výsledky ako aj širokú členskú základňu. Počiatky zrodu šachového klubu siahajú k roku 1891 (1). A práve Bratislavský šachový klub bol predchodcom dnešného ŠK Slovan Bratislava. **Bratislavský šachový klub vznikol vo februári 1891** zásluhou učiteľa Viktora Exnera, ktorý bol rok predtým preložený do Bratislavy z Budapešti. Spolok, ktorého predsedom bol gróf Jozef Zamojský, mal živé styky s viedenskými a budapeštianskymi šachistami. Z roku **1906** máme správu o uskutočnení súťaže v šachovom klube v dvoch triedach. Najlepší hráč Bratislavy bol vtedy Mikuláš Brody. Obdobie medzi rokmi **1907 – 1918** nemáme zatiaľ zdokumentované, činnosť klubu bola asi pasívnejšia. Zvýšenú šachovú činnosť registrujeme v roku **1919**, keď v októbri bol v kaviarni Centrál zahájený veľký skupinový turnaj. Zúčastnilo sa ho 30 šachistov. Víťazi jednotlivých skupín hrali v užšom finále, kde zvíťazil Max Walter s 8,5 bodmi pred Mrázekom a Ramharterom, ktorí získali po 8 bodov.

Dňa 8. júna **1921** bol založený za účasti 30 šachistov (medzi ktorými bol aj známy šachový majster Ing. Július Breyer) **Šachový krúžok Obilného ústavu** – neskôr **Šachový klub Breyer**. Dr. Breyer umrel 8. novembra 1921. Na čele krúžku boli Dr. E. Bednář, H. Winter, Dr. Černý, Dr. Herzog, J. Mrázek a ďalší. Za klubovú miestnosť slúžila istý čas kaviareň Štefánka.

Významným medzníkom v histórii Bratislavského šachového klubu bol rok **1924**, v ktorom došlo k jeho zlúčeniu so šachovým spolkom Breyer. Zlúčením vznikol **Šachový klub Bratislava** s vyše 400 členmi. Prvým predsedom klubu bol povereník československej vlády pre Slovensko Dr. Vavro Šrobár. O tomto hovoria opisy dobových listín v prílohe č. 1 a 2.

V rokoch **1923 – 1928** bola vykazovaná aktívna činnosť. Klub organizoval každoročne prebory klubu, množstvo simultánných produkcií a medzimestských zápasov. Majstrami klubu sa od roku 1922 postupne stali Dezider May, M. Walter, Smogrovics, Pour, potom trikrát za sebou M. Walter a v roku 1929 D. May. V tej dobe Bratislavský šachový klub usporiadal každoročne aj majstrovský prebor Bratislavy. V roku 1922 zvíťazil D. May a v roku 1923 M. Walter. Nasledujúci turnaj o majstrovstvo Bratislavy sa hral ako „Breyerov memoriál“. Turnaj bol čo do počtu štartujúcich na tú dobu rekordný – štartovalo 69 šachistov, ktorých rozdelili do niekoľkých tried. V I. triede zvíťazil a titul majstra Bratislavy získal M. Walter so 14 bodmi pred K. Opočenským. V II. triede zvíťazil kpt. Baroch, v III. Paulovič a v študentskej skupine Karel Hucl. V ďalších rokoch sa majstrami Bratislavy stali postupne M. Walter, potom 2x D. May a v roku 1928 Ing. Gombos, ktorý tiež vyhral letný turnaj v roku 1927.

Najlepší hráči Šachového klubu Bratislava úspešne hrávali aj mimo Bratislavy, hlavne na majstrovstvách Slovenska a na turnajoch ÚJČŠ (Ústrednej jednoty československých šachistov). M. Walter na VII. zjazde ÚJČŠ zvíťazil v B-turnaji a získal titul majstra Slovenska. O dva roky sa stal na VIII. zjazde ÚJČŠ v Pardubicích roku 1923 majstrom republiky. V roku 1926 sa M. Walter stal víťazom silného turnaja v Budapešti. Walter bol aj prvým majstrom Slovenska z roku 1924. Ďalším vynikajúcim šachistom bol D. May, ktorý zvíťazil na majstrovstvách Slovenska v roku 1926 spolu s Ing. Lowym zo Žiliny. Na tretích majstrovstvách klubu zvíťazili spoločne Vladimír Roháček a Ctirad Pacák. Šachový klub v tomto období odohral aj množstvo priateľských zápasov so šachistami Viedne, Brna, Prahy, Trnavy, Nitry a ďalších miest. Do roku 1929 sa v šachovom klube odohralo 23 simultánných produkcií. Zo známych hráčov ktorí tu hrali simultánky treba spomenúť aspoň Sämischa, Spielmana, v roku 1923 Aljehina, 1924 Laskera a 1925 Rubinsteina.

V rokoch **1929 – 1930** sa Šachový klub Bratislava dostal do stagnácie a krízy. Aj po reorganizácii vedenie klubu ostalo až na malé výnimky nezmenené. Klub sa presťahoval do novej spolkovej miestnosti v hoteli Tatra (vtedajšie Senné námestie). Počet členov klesol približne na 100 členov. Po tejto reorganizácii sa koncom roku 1930 činnosť čiastočne zlepšila. V roku 1931 klub usporiadal „Breyerov memoriál“ o majstrovstvo Bratislavy v troch triedach. V prvej zvíťazil D. May, ktorý získal 13 bodov, druhý bol Roháček s 11 bodmi a tretí Jacques „Žaki“ Walter (mladší brat Maxa Waltera). Veľký úspech dosiahli bratislavskí šachisti na XIII. zjazde ÚJČŠ v Prahe, kde obsadili prvé tri miesta v poradí Dr. Zobel, May a M. Walter. Napriek reorganizácii situácia v klube sa zhoršovala a počet členov klesal. V roku 1932 mal klub 105 členov, v roku 1933 94 členov, v roku 1934 87 členov a v roku 1935 už len 84 členov. V rokoch **1933 – 35** sa činnosť klubu obmedzovala hlavne na domáce klubové turnaje. Na zjazde ÚJČŠ v Mníchovom Hradišti skončili členovia klubu Roháček a D. May na 9-12. mieste spolu s Vierou Menčíkovou a Foltýsom. Ešte v roku 1935 usporiadal Šachový klub medzimestské stretnutie vo Viedni so Schachklub Hainburg. V tomto roku sa stáva predsedom klubu Jaroslav Hrbáček - riaditeľ Penzijného ústavu a jednatelom npor. Jozef Vaňata. Hrajú sa prebory Západoslovenskej župy družstiev, kde víťazí Šachový klub Bratislava s 35 bodmi zo 48 možných, pred šachovým klubom Rubinstein Bratislava 31, Nitra 26,5, Trnava 25,5, Duras N. Zámky 19, K.č.š. N. Zámky 19 a klub Poštových zamestnancov Bratislava 12. V bleskovom šachu družstiev víťazí prekvapivo ŠK Rubinstein pred ŠK Bratislava.

V roku 1936 zostáva predsedom Hrbáček, boli zvolení dvaja námestkovia predsedu a to Ing. Weber a Dr. Ramharter. Jednatelmi klubu sa stali E. Gross a Ct. Pacák. V XV. prebore Šachového klubu víťazí May s 8 bodmi (10) pred Dr. Fazekašom a prof. Dolínkom. Ďalej hrali aj Hucl a Lauda.. V II. bleskovom prebore Západoslovenskej župy víťazí ŠK Bratislava 25 b. (30), pred ŠK Rubinstein Bratislava. Rok 1937 v III. bleskovom prebore župy opäť víťazí ŠK Bratislava, keď Dr. Ramharter spravil 6 bodov zo 6 možných, druhý je opäť ŠK Rubinstein. V prebore šachového klubu sú traja víťazi Hucl, May a Dr. Fazekaš so 6,5 bodmi. May obsadzuje 6. miesto na silnom turnaji v Brne. V prebore Bratislavy je 2. May, 4. Dolínek a 5. Dr. Fazekaš. V septembri sa hrá aj majstrovstvo Slovenska družstiev, kde Šachový klub Bratislava v zostave May, Dr. Fazekaš, Dr. Ramharter a prof. Dolínek víťazí nad Žilinou 3,5 : 0,5 a nad Rimavskou Sobotou 4:0 a stáva sa majstrom Slovenska. V dôsledku politickej situácie šach v nasledujúcich rokoch značne utrpel a aj spravodajstvo z týchto rokov je dosť kusé. Z roku 1938 zatiaľ nemáme správy. Rok 1939 - hrá sa zimný turnaj Šachového klubu, víťazí Pacák 18,5 (21), pred Dr. Pázmanom 18, Dewaldom 16,5, Dr. Bellai 16 a Lauda 15 bodov. Bleskový turnaj klubu vyhráva Potúček, pred Laudom a Pacákom. V Trenčianských Tepliciach sa hrá prebor Slovenska. Víťazí Roháček so 7,5 (8), pred Dr. Pázmanom 6. V roku 1940 je Slovenský šachový zväz prijatý do FIDE. Prebor Šachového klubu sa hrá v slabšom obsadení, víťazí Greich 8 bodov pred Brixom 7,5 a Ugroczkym 6. V roku 1941 v prebore Bratislavy víťazí Dr. Ujtelky 10,5 (12) pred Huclom a Potúčkom. V auguste na turnaji v Trenčianských Tepliciach je Potúček 4., Roháček 5., Hucl 8. Turnaj vyhral Foltýs. Rok 1942 - v prebore Šachového klubu víťazí Dr. Medvecký 6 zo 7. Na majstrovstvách Európy v Mníchove, kde hrali Aljehin, Keres, Bogoljubov a ďalší končí Roháček na 9.-10. mieste. V roku 1943 vyhráva Potúček prebor Bratislavy 7,5 (8). V hlavnom turnaji Slovenskej šachovej organizácie víťazí Hukel 11 z 13, 5. je Ugroczky. V prebore šachového klubu 1944 je prvý Potúček 6,5 pred Laudom 6. Hrá sa aj stredoškolský prebor, kde na prvom mieste končí Ján Šefc – budúci člen klubu. Šefc

v roku 1945 vyhráva aj hlavný turnaj SŠO. Ďalej Šachový klub hrá korešpondenčné zápasy s SKEP Praha a ŠK finančných zamestnancov. Tu vynikajúco hrajú Dr. Ramharter a Roháček.

Šachový klub Bratislava organizoval šachový život v Bratislave až do roku **1948**. V roku 1948 došlo k reorganizácii športovej a telovýchovnej činnosti. Z ŠK Bratislava sa stal **Sokol NV** (Národný výbor) a po zriadení dobrovoľných organizácií **Slovan ÚNV**.

V roku 1955 boli Vojtechom Pauerom zjednotené a zlúčené bratislavské závodné šachové kluby ÚNV (Ústredný národný výbor), MÚNZ (Mestský ústav národného zdravia, KNV (Krajského národného výboru) a Povereníctva zdravotníctva do **Slovana ÚNV**. Tento názov niesla aj telovýchovná jednota, ktorej členom boli šachisti. Šachový klub Slovan ÚNV sídlil v priestoroch Starej radnice, neskôr v budove MÚNZ na Bezručovej ul., a jeho prvým predsedom bol Vojtech Pauer. Značné posilnenie klubu nastalo v roku 1956, keď do jeho radov prestúpila silná mládežnícka skupina zo šachového klubu DOZÁB (Dopravné závody Bratislavy) a aj poprední hráči Dr. Max Ujtelky a Dr. Július Kozma. Členom klubu bol v tom čase aj Ján Šefc.

V roku 1961 dochádza k zlúčeniu TJ Slovan ÚNV a TJ Dimitrov. Nová TJ mala zo začiatku názov **Slovan Dimitrov** a od roku 1965 zmenila názov Telovýchovnej jednoty na **Slovan ChZJD** (Chemické závody Juraja Dimitrova).

Od roku **1993** je Šachový klub ŠK Slovan Bratislava samostatným právnym subjektom. V priestoroch klubu na Kalinčiakovej ul. 31 sa schádzajú okrem členov Šachového klubu aj priaznivci šachu z Bratislavy a celého Slovenska. V uplynulých rokoch Šachový klub dával veľký priestor výchove novej mladej šachovej generácie. Pod rukami skúseného trénera pána Jána Šefca vyrástla celá nová generácia šachistov. Z jeho odchovancov je nutné spomenúť aspoň tých najvýznamnejších Ľubomíra Ftáčnika, Igora Štohla a Róberta Tibenského. Jeho odchovancov možno počítať na desiatky a dnes sú roztrúseni v rôznych kluboch Slovenska.

Šachový klub ŠK Slovan Bratislava je organizátorom niektorých významných turnajov na Slovensku. Je to OPEN Slovan, od roku 1994 organizuje Tatranský pohár, ktorý sa hrá ako OPEN. Je potrebné spomenúť, že Šachový klub ŠK Slovan bol organizátorom prvého československého víkendového open turnaja v ČSSR v roku 1973.

LITERATÚRA :

Zlatá kniha mesta Bratislavy 1928 uvádza na strane 373 tieto tri šachové spolky /kluby/ :

Šachový klub stavebných robotníkov zal. v roku 1928

Bratislavský šachový klub zal. v roku 1891, sídlo Palackého sady 14

Klub šachistov stráže bezpečnosti zal. v roku 1923, sídlo policajné riaditeľstvo

Diplomová práca Marián Holubčík : Dejiny Slovenského Šachu do roku 1945, Bratislava 1997

Tomáš Kedro : Počiatky šachu na Slovensku do roku 1918 a Bratislavský šach v rokoch 1918-1945 Bratislava 1977

Ďalej bola použitá nasledovná literatúra :

Mikuláš Nevrlý : Šachová Bratislava – cyklus článkov v bratislavskom Večerníku v roku 1978

Dr. Max Ujtelky : Dejiny šachu na Slovensku (náčrt) , nepublikované spracované v roku 1965

Šesťdesiat rokov Slovana - Bratislava 1979

Ročenky Slovana 1980 – 1990

Prvá kniha šachová - Žilina 1930

Časopisy Československý šach

Časopisy Šach – v rokoch okupácie

Príloha č.1

SCHACHKLUB - SAKKOR
Bratislava

Bratislava, 2. března 1924

Čs. Policejnímu ředitelství
v B r a t i s l a v ě

Dovolujeme si Vám zdvořile oznámiti, že na valné schůzi Šachového klubu Bratislava, konané dne 12.února t.r. byla provedena fuse se šachovým spolkem „Breyer“, který se začátkem tohoto roku ustavil. Spojený klub nese jméno „**Šachový klub – Schachklub – Sakkor „ Bratislava.**

Na této valné schůzi byly změněny některé body stanov a to :

§ 13. Výbor rozšířen na 19 členů /inkl. předsedy/ a 2 revisory. Volba byla již dle této změny provedena.

§ 11. V případě, že se v uvedené hodinu nesejde k valné schůzi počet členů nutný k usnášení, koná se nová valná schůze o půl hodiny později bez ohledu na počet přítomých. /dříve byla za 8 dní nová valná schůze/.

§ 14. Zrušení spolku. V případě, že by se klub rozešel, přejde jmění klubu do opatrování nově utvořené župě Ústřední jednoty čl. Šachistů na dobu 2 let. Utvoří – li se do 2 let nový klub šachový v Bratislavě, předá župa veškeré do opatrování převzeté jmění tomuto klubu, jinak může župa se jměním volně disponovati.

Zmíněnou valnou schůzí byl zvolen jednomyslně **předsedou Dr. Vavro Šrobár.**

Výbor ustavil se pak následovně :

místopředsedy : Dr. Lax Muller a Ján Mrázek,

klubovním ředitelem Josef Lévai,

jednatelům Ing. Karel Weber,

zástupcem jednatele Simai Alexander,

pokladníkem Friedrich Pratsch,

knihovníkem Dr. Friedrich Herzog,
archivářem Ing. Oldřich Kožešník,
likvidátorem Karel Placer,
zapisovatelem Dr. Aladár Kerekes,
členy výboru bez funkcí : Welisch Karel, Kurti Sigmund, Klein Hynek, Tauber Sandor, Frischhof Arpád, Weisz Bernhard, Hrbáček Jaroslav,
revisory yvoleni : Sedláček František a Bleiweisz,
náhradníky : Poláček Josef, Ing. Wagner Adalbert, Kordoš Karol, Csecsezi M., Markstein Wilhelm, Kunstadt Michael.

Prosíme, byste uvedené láskavě vzali na vědomí a poroučíme se v dokonalé účtě za

ŠACHOVÝ KLUB
SCHACHKLUB - SAKKOR
Bratislava
(razítka)

podpis
předseda

podpis
jednatel

Príloha č. 2

ŠACHOVÝ KLUB
SCHACHKLUB - SAKKOR
BRATISLAVA

Šachovej verejnosti,
priateľom šachu, športu a spoločenského života v Bratislave

Verejný a spoločenský život v Bratislave mal a má až doteraz veľmi málo stredísk, kde spoločné záujmy a ciele určitých skupín mohli by byť úspešne propagované.

Tiež šachisti bratislavskí postrádali doteraz napriek svojej početnosti a nadpriemernej vyspelosti takéhoto strediska. Šachový život Bratislavy trieštil sa doteraz po kaviarňach a menších krúžkoch.

Vedený súc snahou vytvoriť, pre bratislavský šach stredisko hodné jeho rozšírenosti a obľuby, prevzal „Šachový klub Bratislava,, priestranné a účelne zariadené miestnosti v Dlhej ulici čis. 33/II. posch. vo dvore (*terajšia Pánska ulica*), v ktorých chce sústrediť všetkých šachistov Bratislavy a poskytnúť im pre ich ušľachtilú zábavu zodpovedajúci domov.

Klubové miestnosti, zariadené všetkým pohodlím, poskytnú šachistom Bratislavy nie len každodennú príležitosť na hranie, ale tiež zaujímavý a bohatý program šachový: poriadanim rozmanitých produkcií, medzinárodných zápasov, turnajov atď.

Klub je zariadený jako vzorný, samostatný podnik a spojuje prednosti útulnej, domácej šachovej kaviarne so všetkými výhodami nevyrušovaného, samostatného klubu.

Bohatý šachový inventár, niekoľko sto sväzkov čítajúca knižnica, odborné a denné časopisy v hojnom výbere voľne vyložené sú členom k dispozícii.

Voláme preto dnes, keď všetky zariaďovacie a prípravné práce sú už zakončené a šachový klub so svojim v pravom slova smysle družným klubovým životom je v plnom prúde, všetkých doteraz mimo klub stojacich šachistov a priateľov šachu mesta Bratislavy, na návštevu nášho klubu a na pristúpenie za členov klubu. Členské príspevky Kč 10.- mesačne iste bohaté sú členom vynahradené poskytovanými výhodami plynúcimi z členstva.

Klub má dnes už na 400 činných členov a priateľov šachu a súc už teraz každodenne veľmi pekne navštevovaný, môže sa stať onedlho najvýznamnejším strediskom spoločenského života v Bratislave !

Prihlásiť sa za člena šachového klubu je možno denne v klubových miestnostiach, alebo písomne na adrese klubu (Dlhá ul. 33), ktorý ochotne posluží ďalšími podrobnejšími informáciami.

V Bratislave, v apríli 1924

Za „Šachový Klub Bratislava“

Dr. Vavro Srobár v.r.
predseda

Dr. Max Muller v. r.
podpredseda

Ján Mrázek v. r.
podpredseda

Ing. Karol Weber v. r.
jednatel a tajomník
